

การเอาทรัพย์สินไปในความผิดฐานลักทรัพย์

โดย นางสาวจุฬารัตน์ ยะประนัน
นิติกร สำนักกฎหมาย

หากจะกล่าวถึงการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์แล้ว ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๓๔ ได้บัญญัติหลักการเอาไว้ว่า “ผู้ใดเอาทรัพย์สินของผู้อื่น หรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไปโดยทุจริต ผู้นั้นกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี และปรับไม่เกินหกพันบาท”

จากหลักการดังกล่าวจะเห็นได้ว่าองค์ประกอบภายนอกของความผิดฐานลักทรัพย์ ได้แก่ ผู้ใด “เอาทรัพย์สิน” ของ “ผู้อื่นหรือที่ผู้อื่นเป็นเจ้าของรวมอยู่ด้วยไป” โดยทุจริตก็มีความผิดแล้ว ในที่นี้ใครจะขอกกล่าวถึงองค์ประกอบที่เรียกว่า “การเอาไป” ว่าลักษณะอย่างไรจึงจะถือได้ว่าเป็นการเอาไป

การเอาไปนั้น หมายถึง การพาทรัพย์สินไปจากเจ้าของหรือผู้ครอบครองในลักษณะที่เป็นการตัดกรรมสิทธิ์ ซึ่งวิธีการเอาไปนั้นจะกระทำด้วยประการใด ๆ ก็ได้ที่สามารถทำให้การครอบครองหลุดไป แม้ทรัพย์สินจะไม่มีเคลื่อนที่ถ้าเป็นการเอาไปในลักษณะตัดกรรมสิทธิ์หรือแย่งการครอบครองโดยเด็ดขาดจากเจ้าของก็ถือได้ว่าเป็นการเอาไปแล้ว การเอาไปจากการครอบครองนั้นต้องปรากฏว่าในขณะที่เอาไปต้องมีผู้อื่นครอบครองทรัพย์สินนั้นอยู่ ลักษณะการครอบครอง อาจแยกได้ดังนี้

- **ครอบครองอยู่กับตัวเอง** เช่น สร้อยที่สวมอยู่กับคอ ธนบัตรที่อยู่ในกระเป๋ากางเกง หรือผ้าที่เขาจูงมาขอลองซึ่แล้วพาทิ้งไปต่อหน้าต่อตา

- **ให้ผู้อื่นยึดถือไว้แทน** เช่น ให้คนถือกระเป๋าให้โดยเจ้าของเดินตามไปด้วยเจ้าของยังเป็นผู้ครอบครองอยู่ ถ้าเอากระเป๋าไปเป็นการพาทรัพย์สินไปในลักษณะตัดกรรมสิทธิ์

- **ให้ดูแลทรัพย์สินชั่วคราว** ไม่ใช่ฝากทรัพย์สินจึงไม่เป็นการมอบการครอบครองแก่ผู้ดูแล เช่น วานให้เฝ้าบ้านแต่ไม่ได้มอบกุญแจห้องเก็บทรัพย์สินให้ หรือฝากนาฬิกาไว้บอกว่ากินข้าวเสร็จแล้วจะมาเอาความครอบครองยังอยู่กับเจ้าของทรัพย์สิน

- **ลูกจ้างกับนายจ้าง** การครอบครองยังอยู่กับนายจ้าง เช่น นายจ้างให้ลูกจ้างนำเรือออกไปจับปลา ๒ วันกลับมา เป็นกิจวัตร ถือว่าการครอบครองเรือและอุปกรณ์ยังอยู่กับนายจ้าง ลูกจ้างเอาเรือไปขายก็เป็นการลักทรัพย์

- **การครอบครองตามลักษณะของทรัพย์สิน** เช่น ของในบ้านยอมอยู่ในความครอบครองของเจ้าของบ้านแม้เจ้าของจะไม่อยู่ในบ้านก็ตาม

ในการเคลื่อนที่ทรัพย์สิน อาจจะทำด้วยวิธีต่าง ๆ โดยไม่จำเป็นต้องจับต้องตัวทรัพย์สินนั้นก็ได้ เช่น ล่อสัตว์ให้ตามมา ต่อท่อน้ำมันให้ไหลมาเอง

ก็เป็นการพาทรัพย์เคลื่อนที่แล้ว เพราะหากมีการพาทรัพย์เคลื่อนออกจากที่ ทุกจุดแม้เพียงเล็กน้อยเท่าใดก็เป็นความผิดสำเร็จ เช่น เข็นรถที่ลักเคลื่อนที่ไปเพียง ๓ เมตร แม้เครื่องยนต์ยังไม่ติดก็เป็นลักทรัพย์สำเร็จ แต่ถ้าทรัพย์ติดตรึงอยู่กับสิ่งอื่นต้องแยกทรัพย์นั้นก่อน เช่น ถอนต้นหอมขึ้นจากท้องร่องยังไม่ทันได้รวบรวมเอาไปเป็นขั้นตอนการแยกทรัพย์ยังมิได้มีการเอาไป เป็นเพียงพยายามเท่านั้น การเอาทรัพย์ไปไม่จำเป็นต้องเป็นการเคลื่อนที่ทรัพย์เสมอไป บางครั้งทรัพย์นั้นไม่มีการเคลื่อนที่เลย แต่หลุดจากความครอบครองของเจ้าของในลักษณะผิดกรรมสิทธิ์ก็ถือเป็นการเอาไปแล้ว เช่น มีผู้ทำเงินหล่น ขอบทานนั่งอยู่ข้าง ๆ เอากะลามาคอบเงินไว้ พอเจ้าของหันกลับมามองก็ไม่เห็นว่าเงินหล่นเลยไม่สนใจ ถือเป็นการเอาทรัพย์ไปจากเจ้าของในลักษณะผิดกรรมสิทธิ์แล้ว

องค์ประกอบที่สำคัญของความผิดฐานลักทรัพย์นี้อีกประการหนึ่ง ก็คือ **‘โดยทุจริต’** ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบภายใน คำว่า **‘โดยทุจริต’** ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑ (๑) กล่าวไว้ว่า **‘โดยทุจริต’** หมายความว่า **‘เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น’** การที่จะถือว่าเอาทรัพย์ของผู้อื่นไปแล้วจะเป็นความผิดฐานลักทรัพย์นั้นจะต้องมีเจตนาทุจริตด้วย ถ้าไม่มีเจตนาทุจริตก็ไม่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์ ซึ่งได้แก่กรณีดังต่อไปนี้

- การเอาทรัพย์ไปชั่วคราวไม่มีเจตนาทุจริตจึงไม่มีความผิดฐานลักทรัพย์ เช่น แอบเอารถของผู้เสียหายออกมาเพื่อจะขับไปกินข้าวต้ม แล้วจะเอากลับมาคืนแสดงว่าไม่มีเจตนาจะเอารถนั้นเป็นของตนหรือของผู้อื่นการกระทำยังไม่เป็นความผิดฐานลักทรัพย์

- การเอาทรัพย์ไปโดย **‘ถือวิสาสะ’** หรือโดย **‘เถยจิต’** เป็นการเอาทรัพย์ไปโดยเข้าใจว่าตนเองมีอำนาจที่จะทำได้ เช่น เป็นพี่น้องกัน อยู่บ้านเดียวกัน หรือเป็นคนรู้จักกัน เป็นการเอาไปโดยคิดว่า

หากเจ้าของเขารู้ก็คงอนุญาตหรือคิดว่าเป็นเรื่องเล็กน้อยไม่ถึงว่าเป็นการลักทรัพย์

แต่ถ้าเป็นคนไม่รู้จักอะไรกันเลย การเอาไปโดยไม่มีอำนาจหรือไม่มีเหตุให้เข้าใจว่าเจ้าของเขาจะอนุญาตยอมเป็นการไม่เคารพกรรมสิทธิ์และการครอบครองของผู้อื่นอย่างชัดเจน การเอาไปในลักษณะเช่นนี้ตามกฎหมายโรมันก็ถือเป็นการลักทรัพย์อย่างหนึ่ง (furtum usus) และศาลไทยเคยวางหลักเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่าถ้าเอาไปโดยไม่มีทางสันนิษฐานได้ว่าเจ้าของเขาจะอนุญาตให้เอาไปได้ เป็นลักทรัพย์

- **ไม่มีเจตนาเอาไปเลย** คือ การเอาทรัพย์ของผู้อื่นไปชั่วคราวแล้วคืนให้ไม่เป็นการลักทรัพย์ เพราะการเอาทรัพย์ไปชั่วคราวแล้วคืนให้ไม่เป็นการเอาทรัพย์ไปตามความหมายตามมาตรา ๓๓๔

การกระทำที่เป็นการเอาไปตามมาตรา ๓๓๔ คือ เอาไปโดยลักษณะที่เป็นการผิดกรรมสิทธิ์ของผู้อื่นในทรัพย์นั้นตลอดไป และการเอาไปนั้นไม่ได้เป็นการดัดจริตในตัวเอง เพราะกรรมสิทธิ์ก็ยังเป็นของเจ้าของทรัพย์นั้นอยู่ตามเดิมมิได้สูญสิ้นไปจนกว่าอายุความจะครบตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๓๕๓ เมื่อการเอาไปสำเร็จแล้ว แม้ได้ของคืนมาภายหลังแต่ความผิดสำเร็จแล้วก็ยังต้องรับโทษอยู่ เช่น ล้วงกระเป๋าเอาทรัพย์ไปได้ แต่ถูกจับในเวลากระชั้นชิด พร้อมด้วยของกลางก็เป็นลักทรัพย์สำเร็จแล้ว

คำพิพากษาของศาลฎีกาไทยที่ได้วางหลักเกี่ยวกับเรื่องการเอาทรัพย์ในลักษณะที่จะเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ไว้ ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๐๔/๒๔๕๓ สร้อยคอทองคำของเจ้าทรัพย์ขาดหรือหลุดตกลงไปในกะเณอประมงของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ เก็บเอา เจ้าทรัพย์ขอคืนก็ไม่ยอมให้เป็นความผิดฐานลักทรัพย์สำเร็จแล้ว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔๑/๒๕๐๒ จำเลยกับพวกได้พุดกับเจ้าของม้าขอลองกำลังม้า อ้างว่าเพื่อนของจำเลยจะซื้อ ดังนี้ ลิขสิทธิ์ครอบครองยังอยู่กับ

เจ้าของม้า เจ้าของม้ายังไม่ทันอนุญาต จำเลย ยัดเยียดส่งบังเหียนให้เพื่อนของจำเลยและบุตรรับรอง ในทันใดนั้นเองพวกของจำเลยก็ตีม้าเร่งฝีเท้าหนีไป ต่อหน้า ดังนี้ ศาลเห็นว่าจำเลยมีเจตนาที่จะเอา ทรัพย์นั้นไปโดยทุจริตตั้งแต่แรกเป็นความผิดฐาน ลักทรัพย์ และ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๑๙/๒๕๐๒ จำเลย เก็บกระเป๋าใส่เงินของเจ้าทรัพย์ซึ่งหนีบไว้ ที่เอว แล้วเลื่อนหลุดไปจากเอวไปขณะนั่งดูภาพยนตร์ อยู่ใกล้เคียงกันในโรงภาพยนตร์นั้น ถือว่าทรัพย์นั้น ยังอยู่ในความยึดถือของเจ้าทรัพย์ไม่ใช่เป็นทรัพย์ ที่อยู่ในสภาพของตกของหาย เมื่อจำเลยเอาไปเสีย ย่อมมีความผิดฐานลักทรัพย์

อ้างอิง

ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, ประมวลกฎหมาย อาญาฉบับอ้างอิง, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

คณิต ณ นคร, "ข้อสังเกตเกี่ยวกับความผิดฐาน ลักทรัพย์", วารสารอัยการ ป.๔ ฉ.๓๗ (๒๕๒๔) น. ๘๑.

ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ, "ความผิดฐานลักทรัพย์", วารสารนิติศาสตร์, ป.๑๖ ฉ. ๒ (๒๕๒๙) น. ๒๕.

